

เพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ
300 บาท/วัน

เพิ่มเงินเดือน
ปริญญาตรี
15,000 บาท

เพิ่มค่าแรง
ขั้นต่ำ
300 บาท/วัน

เพิ่มเงินค่าตอบแทน
รถไฟฟ้า 10 สาย
ใน 20 ปีข้างหน้า

รถไฟรางคู่
ตั้งแต่กรุงเทพฯ ถึง
ภูเก็ต

รถไฟความเร็วสูง
จาก เชียงใหม่ ถึง กรุงเทพฯ
ใน 2 ชั่วโมง

แอร์พอร์ตลิงค์
ใน 1 ชั่วโมง

ลาก่อน!
น้ำท่วม น้ำแล้ง

ช่วงโครงการ
มีบัตรเครดิต
ที่ไว้ใช้เฉพาะ
รับจำนำ
ข้ามสื่อค่า
15,000 บาท

คิดใหม่
ทำใหม่
เพื่อไทย
ทุกคน
ได้รับ

พรรคภูมิใจไทย

บทที่ 3

นโยบายสาธารณะและการวางแผน

กระทรวงการคลัง
กรมสรรพสามิต

รถคันแรก

ความหมายของ "นโยบายสาธารณะ"

- "หลักและวิธีปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวดำเนินการ"
- "Policy"
- "การดำเนินกิจการสาธารณะ" หรือ "การบริหารงานของรัฐบาล"
“ผลประโยชน์และ วัตถุประสงค์ร่วมกันของคนทุกคน
หรืออย่างน้อยที่สุดก็ของคนส่วนใหญ่”

Public
Policy
นโยบายสาธารณะ

- นโยบายการพัฒนาเมือง
- นโยบายการพัฒนา ชนบท
- โยบายสาธารณสุขมูลฐาน
- นโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษา
- นโยบายการ พัฒนาสิ่งแวดล้อม
- นโยบายแก้ปัญหาความยากจน
- นโยบายการปฏิรูปที่ดิน
- นโยบายการปราบ โสเภณีเด็ก
- นโยบายการพลังงาน

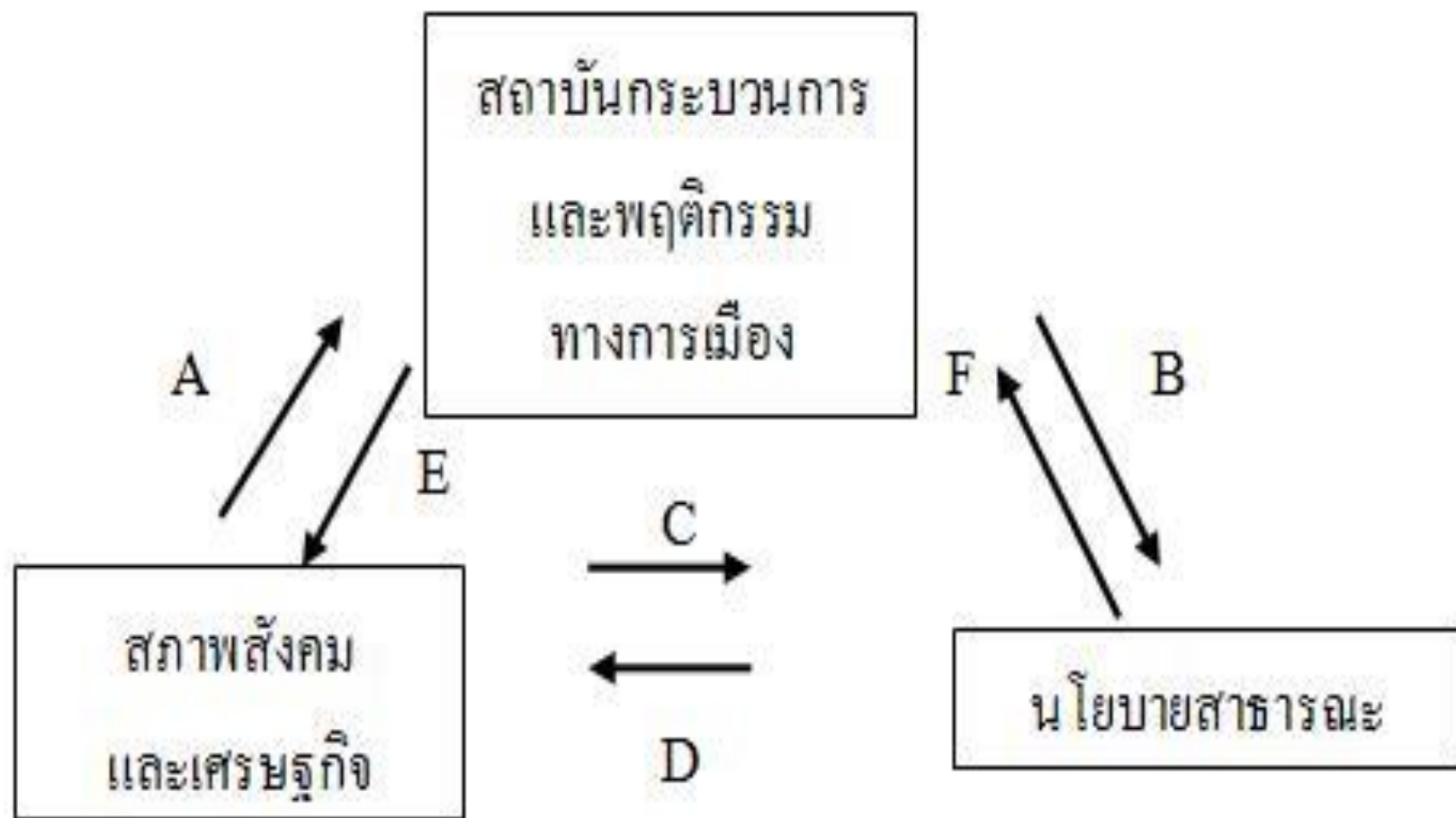
ตัวแบบชนชั้นนำ
(Elite Model)

ระบบสังคม

ระบบการเมือง

นโยบายสาธารณะ

ปตท.

- Public P

นโยบายสาธารณะ

ผู้ถือหุ้นรายย่อย ณ วันที่ 09/03/2555

จำนวนผู้ถือหุ้นรายย่อย (Free float)	39,834
% การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย (% Free float)	48.83

หมายเหตุ: ข้อมูลผู้ถือหุ้นปรับตามรอบของการปิดสมุดทะเบียน

ภาพรวมข้อมูลผู้ถือหุ้น ณ วันที่ 10/09/2555 ประเภทการปิดสมุดทะเบียน : XD

จำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด	42,490
% การถือหุ้นแบบไร้ใบหุ้น	83.86

ลำดับ	ผู้ถือหุ้นรายใหญ่	จำนวนหุ้น (หุ้น)	% หุ้น
1.	กระทรวงการคลัง	1,459,885,575	51.11
2.	กองทุนรวม วายุภักษ์หนึ่ง โดย บลจ.เอ็มเอฟซี จำกัด (มหาชน)	217,900,000	7.63
3.	กองทุนรวม วายุภักษ์หนึ่ง โดย บลจ.กรุงไทย จำกัด (มหาชน)	217,900,000	7.63
4.	บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด	104,844,600	3.67
5.	CHASE NOMINEES LIMITED 42	72,852,101	2.55
6.	HSBC (SINGAPORE) NOMINEES PTE LTD	63,928,176	2.24
7.	STATE STREET BANK AND TRUST COMPANY	34,240,032	1.20
8.	NORTRUST NOMINEES LIMITED-NT0 SEC LENDING THAILAND	25,924,443	0.91
9.	STATE STREET BANK EUROPE LIMITED	24,886,102	0.87
10.	สำนักงานประกันสังคม (2 กรณี)	24,019,200	0.84
11.	GOVERNMENT OF SINGAPORE INVESTMENT CORPORATION C	17,812,200	0.62
12.	THE BANK OF NEW YORK MELLON-CGT TAXABLE	15,813,217	0.55
13.	THE BANK OF NEW YORK (NOMINEES) LIMITED	14,980,134	0.52

ความเป็นมา

- หลัง ค.ศ. 1960-1970 วิชาการปศ.มีความแข็งแกร่งขึ้น นักวิชาการด้านรปศ. รุ่นใหม่ จึงมุ่งเสนอทฤษฎีต่างๆ เพื่อเสริมความเข้มแข็งของลักษณะวิชา เพื่อให้สอดคล้อง กับภาวะสังคมและค่านิยมตามยุคสมัย
- การศึกษานโยบายสาธารณะเป็นแนวทางหนึ่งที่นักวิชาการด้าน รปศ.รุ่นใหม่ให้ความสำคัญ เพราะเกี่ยวพันกับบทบาทการเมืองค่อนข้างมาก จนมีฐานะเป็นสาขาวิชาหลักในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในปัจจุบัน
- การศึกษานโยบายสาธารณะส่วนใหญ่จะศึกษาได้ 3 แนวทาง คือ
 - **แนวทางแรก** พิจารณาเรื่องกรอบวิเคราะห์นโยบายว่าควรมีลักษณะเช่นใด เพื่อนำมาอธิบายกระบวนการนโยบายสาธารณะ
 - **แนวทางที่สอง** มุ่งทำความเข้าใจนโยบายสาธารณะเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ
 - **แนวทางที่สาม** เป็นการมองนโยบายสาธารณะในฐานะที่เป็นเครื่องมือการบริหารอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจเรียกว่า การวิเคราะห์นโยบาย

ความหมายของ "นโยบายสาธารณะ"

นโยบายสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่รัฐบาล
ตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ โดยการ
กำหนดทางเลือกจะต้องพิจารณาจากผลการ
วิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดทั้งทาง
การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งการตัดสินใจที่
จะกระทำ จะต้องอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์
ของประชาชนจำนวนมาก ไม่ใช่การตัดสินใจ
เพียงเพื่อประโยชน์ของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
และกิจกรรมที่รัฐบาลตัดสินใจเลือกที่จะกระทำนี้
จะต้องเป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์

องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ 13 ประการ

ต้องเป็นกิจกรรมที่รัฐบาลตัดสินใจกระทำ ต้องมีวัตถุประสงค์
เป้าหมายที่ชัดเจน ต้องมีการวางแผนการดำเนินการอย่างเป็นระบบต้อง
ตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนมาก และต้องถูกต้องตาม
กฎหมาย

1. เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ
2. เป็นการจัดสรรกิจกรรมเพื่อตอบสนองคุณค่าของสังคม
3. ผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ได้แก่ ผู้นำทางการเมือง ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ พรรคการเมือง สถาบันราชการ ข้าราชการ และประมุขของประเทศ
4. กิจกรรมเป็นชุดของการกระทำที่มีแบบแผน ระบบ และกระบวนการอย่างชัดเจน
5. กิจกรรมมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์หรือ จุดมุ่งหมายเพื่อประชาชนจำนวนมาก
6. เป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำให้ปรากฏเป็นจริง มิใช่เป็นเพียงการแสดงเจตนารมณ์โดยคำพูด

7. กิจกรรมต้องมีผลลัพธ์ในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญของสังคม
8. เป็นการตัดสินใจที่จะกระทำเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมาก
9. เป็นการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
10. เป็นกิจกรรมที่เกิดจากการต่อรองหรือประนีประนอมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง
11. เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งกิจกรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ
12. กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกอาจก่อให้เกิดผลทั้งทางบวกและทางลบต่อสังคม
13. เป็นกิจกรรมที่ชอบด้วยกฎหมาย

เป้าหมายใหญ่

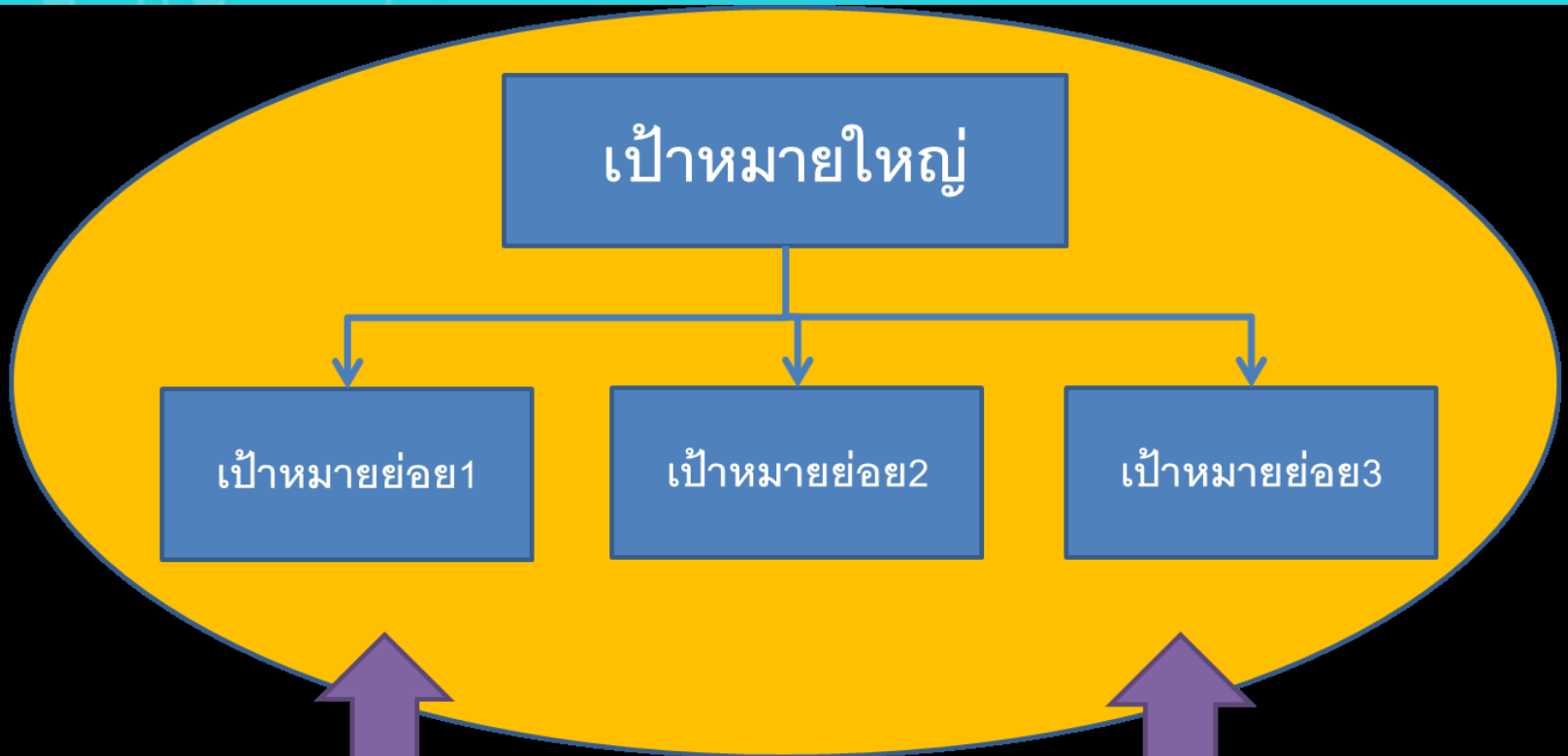
เป้าหมายย่อย1

เป้าหมายย่อย2

เป้าหมายย่อย3

Rational Organizing

Natural Organizing

MBNQA/PMQA

ลักษณะสำคัญขององค์การ
สภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ และความท้าทาย

จุดมุ่งหมายของการศึกษานโยบายสาธารณะ

การที่มีการนำนโยบายสาธารณะมาศึกษา
นั้น จุดประสงค์สำคัญก็คือการทำความเข้าใจ
เหตุและผลของการกำหนดนโยบาย
เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำนโยบายมาใช้
ให้บรรลุเป้าหมาย

(1) เหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์

(2) เหตุผลเชิงวิชาชีพ

(3) เหตุผลทางการเมือง

ผู้กำหนดนโยบายสาธารณะ แบ่ง2ประเภท

1. ผู้กำหนดนโยบายสาธารณะอย่างเป็นทางการ

1.1. ผู้กำหนดนโยบายสาธารณะอย่างเป็นทางการ รัฐสภา, คณะรัฐมนตรี, ศาล

1.2 ผู้กำหนดนโยบายรอง
เป็นผู้ที่ได้รับมอบอำนาจบางประการจาก
ผู้กำหนดนโยบายหลัก เช่น ข้าราชการ
ต่างๆ

**2. ผู้กำหนดนโยบายสาธารณะอย่างไม่
เป็นทางการ เช่น ประชาชน นักวิชาการ**

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ 3 แก่มุม

ความสำคัญที่มีต่อ
รัฐบาล หรือผู้กำหนด
นโยบาย

ความสำคัญที่มีต่อ
ประชาชน

ความสำคัญในฐานะที่
รัฐบาลใช้นโยบาย
สาธารณะเป็นเครื่องมือ

ลักษณะนโยบายสาธารณะที่ดีควรมีลักษณะ 6 ประการ

ไม่ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ไม่บั่นทอนความมั่นคง
และผลประโยชน์ของชาติ

นโยบายต้องมี
ประสิทธิภาพ

ควรเกิดจากการมีส่วนร่วม
ของประชาชน

นโยบายสาธารณะทำให้
ประชาชนความผาสุก

วัตถุประสงค์ของนโยบาย
ต้องยึดถือผลประโยชน์
ของประชาชนจำนวนมาก

ประเภทของนโยบายสาธารณะ

1. นโยบายมุ่งเน้นขอบเขตเฉพาะด้าน เช่น นโยบายด้านการเมือง นโยบายด้านการบริหาร
นโยบายด้านเศรษฐกิจ นโยบายด้านสังคม
2. นโยบายมุ่งเน้นเนื้อหาสาระและนโยบายมุ่งเน้นขั้นตอนการปฏิบัติ เช่น นโยบายการสร้าง
ทางด่วนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล
3. นโยบายมุ่งเน้นการควบคุมโดยรัฐ เช่น นโยบายควบคุมอาวุธปืน นโยบายควบคุมการพนัน
นโยบายลดอุบัติเหตุจากการจราจรยานยนต์
4. นโยบายมุ่งเน้นการกระจายผลประโยชน์ เช่น นโยบายการแก้ปัญหาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
5. นโยบายมุ่งเน้นเชิงวัตถุ เช่น นโยบายรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม นโยบายส่งเสริมเอกลักษณ์
ไทย
6. นโยบายมุ่งเน้นลักษณะเสรีนิยม เช่น นโยบายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจเพื่อผูกขาดการผลิตสินค้า
และบริการ
7. นโยบายมุ่งเน้นลักษณะสินค้าสาธารณะ เช่น การเก็บขยะของเทศบาล การไปรษณีย์โทร
เลข

แนวทางการศึกษานโยบายสาธารณะที่ผ่านมจนถึงปัจจุบัน 3 แนวทาง

การศึกษาเนื้อหาทางด้าน
นโยบายสาธารณะ

การศึกษาแนวการวิเคราะห์
นโยบายสาธารณะ

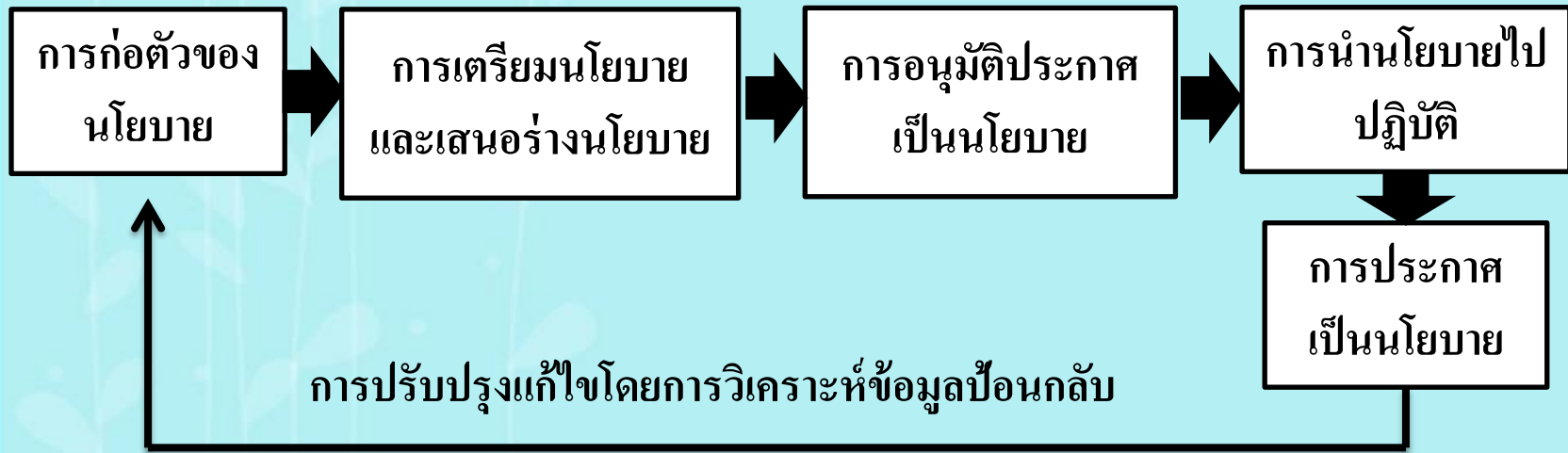
การศึกษากระบวนการ
ทางด้านนโยบายสาธารณะ

องค์ประกอบของวงจรนโยบายสาธารณะ

องค์ประกอบของวงจรนโยบายสาธารณะ

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวางแผน

การวางแผน คือ กระบวนการที่องค์กรหรือหน่วยงานดำเนินการเพื่อให้ได้ผลที่
ต้องการในอนาคต โดยการตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกวิธีทำงานที่ดีที่สุดมี
ประสิทธิภาพมากที่สุด ให้โดยการตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกวิธีทำงานที่ดีที่สุด
และเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถปรับปรุงแก้ไข
ได้อยู่เสมอ

ความสัมพันธ์ระหว่าง "แผน" "แผนงาน" และ"โครงการ"

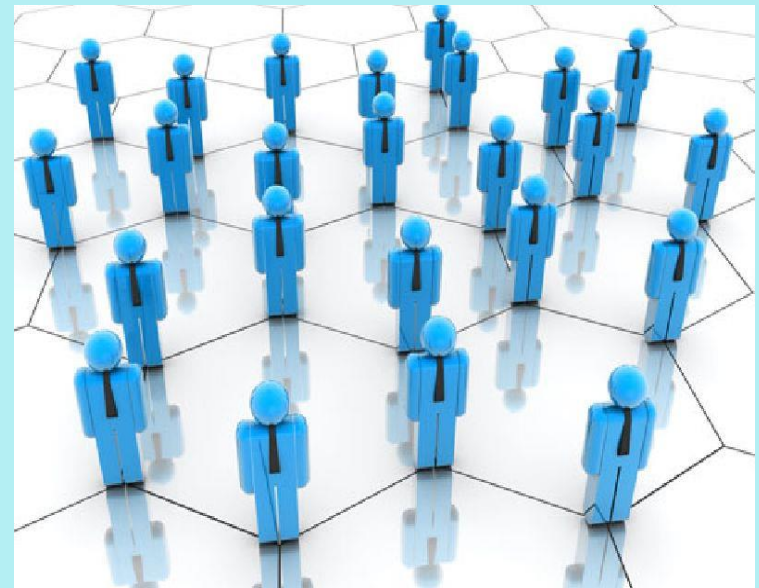
แผน (Plan)

แผนที่มีลายลักษณ์อักษร

แผนงาน (Program)

โครงการ (Project)

แผนที่ไม่มีลายลักษณ์อักษร

กระบวนการวางแผน ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน

1. การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดปัญหาที่จะนำมาจัดทำแผน
2. การกำหนดนิยามและรายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาที่จะนำมาจัดทำแผน
3. การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา
4. การประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหา
5. การเขียนแผนงาน
6. การขออนุมัติแผนงาน
7. การเขียนโครงการ

องค์ประกอบของโครงการ

- 1.ชื่อแผนงาน
- 2.ชื่อโครงการ
- 3.หลักการและเหตุผล
- 4.วัตถุประสงค์
- 5.เป้าหมาย
- 6.วิธีดำเนินการหรือกิจกรรม
- 7.ระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ
- 8.งบประมาณ
- 9.เจ้าของโครงการหรือผู้รับผิดชอบโครงการ
- 10.หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน
- 11.การประเมินผล
- 12.ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ของการวางแผน

1. ทำให้มีแนวทางชัดเจนในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
2. ทำให้ความสำเร็จในการทำงานมีความเป็นไปได้มากขึ้น
3. ทำให้เกิดความประหยัดในการใช้ทรัพยากรสำหรับปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องกำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่
4. ทำให้เกิดความรอบคอบในการทำงานเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่ต้องการ
5. ทำให้เกิดความรวดเร็วในการทำงานมากขึ้น เพราะมีการกำหนดวิธีการทำงานไว้อย่างชัดเจนล่วงหน้า
6. ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของแผนงานและโครงการร่วมกันถ้ามีการประสานกัน อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างผู้วางแผนกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

นโยบายสาธารณะและการวางแผนพัฒนาในประเทศไทย

- แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสาธารณะและการวางแผนพัฒนาในประเทศไทยเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2475 เมื่อ ดร. ปรีดี พนมยงค์ นำเสนอเค้าโครงทางเศรษฐกิจต่อรัฐบาล แต่รัฐบาลก็ปฏิเสธแนวคิดดังกล่าว ต่อมาในปี พ.ศ. 2493 สหรัฐอเมริกาได้ส่งมิชชัน กริฟฟิน (Griffin Mission) เข้ามาสำรวจสภาพและเงื่อนไขต่างๆ ของสังคมไทย สืบเนื่องมาจากความคิดที่ว่า "ประเทศทุนนิยมที่พัฒนาแล้วจะต้องรับผิดชอบช่วยเหลือดินแดนที่ล่าหลังหรือด้อยพัฒนาเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ" ในปีเดียวกันนี้ คือ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2493 รัฐบาลไทยจึงประกาศจัดตั้ง "สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ" ขึ้นเพื่อทำการวิจัยสถานการณ์เศรษฐกิจและเป็นที่ปรึกษาของ รัฐบาลด้านปัญหาการเงิน การคลัง และการเศรษฐกิจ

- นโยบายสาธารณะเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม การศึกษานโยบายสาธารณะ มีแนวการศึกษาเป็น 3 แนวทาง คือ

1. การศึกษาที่เน้นเนื้อหาของนโยบาย

2. การศึกษาที่เน้น กระบวนการทางนโยบาย และ

3. การศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์นโยบาย

ส่วนการวางแผนนั้นเป็น กระบวนการกำหนดวิธีการกระทำ
ไว้ล่วงหน้าให้สอดคล้องกับนโยบายที่วางไว้

ตัวอย่างของนโยบายสาธารณะ

- 30 บาทรักษาทุกโรค
- โครงการเศรษฐกิจพอเพียง
- โครงการไทยเข้มแข็ง
- กองทุนหมู่บ้าน
- โครงการพิกหนีเกษตรกร
- โครงการเช็คช่วยชาติ 2000 บาท
- เบี้ยยังชีพคนชรา
- รับจำนำข้าว
- ค่าแรง300บาท
- ฯลฯ

คำถามท้ายบทที่ 3

1. นโยบายสาธารณะหมายถึงอะไร และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างไร
2. “นโยบาย” “แผน”และ”โครงการ” ต่างกันอย่างไร อธิบายให้เข้าใจโดยละเอียด
3. ให้นักศึกษาเขียนโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาในหมู่บ้านมา **1** โครงการ

จบการนำเสนอ

นโยบายสาร

หัวใจสำคัญของนโยบายสาธารณะ

ไม่ใช่ประกาศ
ไม่ใช่ลายลักษณ์อักษร

อยู่ที่ กระบวนการ

ต้องเกิดขึ้นทุก
ฝ่ายในสังคม

ตัวแบบ ชนชั้นผู้กำหนดนโยบาย

ชนชั้น

กำหนดนโยบาย

นำ

ข้าราชการ

ดำเนินการนโยบาย

ประชาชน

รับผลของนโยบาย

วงจรชีวิตของนโยบายสาธารณะ

การก่อตัวของนโยบาย

การกำหนดนโยบาย

การตัดสินใจนโยบาย

การนำนโยบายไปปฏิบัติ

การประเมินผลนโยบาย

โจทย์ บทที่3

ให้นักศึกษาเขียนวงจรชีวิตของนโยบาย พร้อมยกตัวอย่างแต่ละ
ขั้นตอน ???